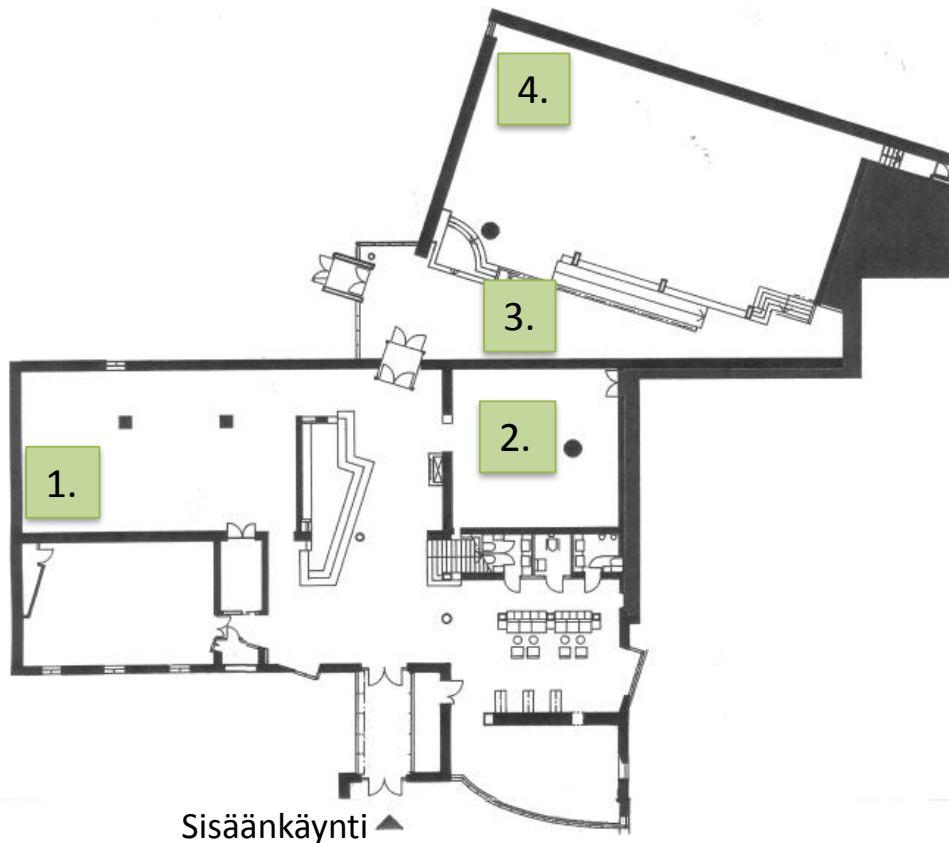

Hyvä opettaja!

Hienoa, että suunnittelet vierailua taidemuseoon. Ota etukäteen yhteyttä taidemuseon asiakaspalveluun info.taidemuseo@ouka.fi varataksesi vierailuajankohdan. Näin pyrimme tarjoamaan teille miellyttävän ja rauhallisen museokäynnin ilman ruuhkia.

- Tutustu ryhmäsi kanssa vierailuohjeisiin ennen käyntiänne. <https://www.ouka.fi/oulu/luuppi/ohjeita-ryhmavierailuun>
- Tulosta koululla tarvittava määrä monisteita (sivut 7 ja 8 kaksipuoleisena jokaiselle oppilaalle) mukaan. Taidemuseolla ei ole tehtävämonisteita tarjolla.
- Asiakaspalvelusta saa lainaan kirjoituslustoja ja kyniä.
- Jos haluat käydä etukäteen tutustumassa näyttelyyn ennen luokkasi vierailua, voit tehdä sen maksutta.
- Voit tutustua ryhmäsi kanssa etukäteen taiteilijasta koostettuun videoon <https://urly.fi/130k>.
- Alla on kartta, jonka mukaan voit suunnistaa näyttelytiloissa.

LUONNOLLISESTI ANNI RAPINOJA

Oulun taidemuseo 26.9.2018–13.1.2019

Kuvataiteilija Anni Rapinoja (s. 1949) ja Hailuoto kuuluvat yhteen kuin kaarna mäntyyn ja muurahainen kekkoon. Rapinoja on vienyt luotolaisia työtovereitaan, kasveja, eläimiä, maata ja vettä näyttelyihin ja taidemuseoiden kokoelmiin 1990-luvun alusta lähtien. Hailuodossa on ateljeetalon, synnyinkoti ja sukujuuret neljänsadan vuoden ajalta. Luonto on aina läsnä ja lähellä. Luonto myös sanelee mitä milloinkin on tarjolla ja tehtävissä. Vuodenkierto rytmittää työn vaiheita; luonnossa kulkemista, kuvaamista, keräämistä, puhdistamista, kuivattamista, teknisen ja esteettisen toteutuksen pohdiskelua, kokoamista ja rakentamista. *”Prosessit ovat pitkiä, joskus vuosienkin pituisia verrattuna teoksen varsinaiseen toteutusvaiheeseen”*, kertoo Rapinoja. Teosten muoto on usein otettu ihmisten esineellisestä maailmasta, mutta ensimmäinen ja viimeinen sana on aina luonnolla, jonka hyvinvointi ja pahoinvointi koituvat myös ihmisen osaksi – samaa kokonaisuutta kun olemme.

Yli 35 vuotta kuvataiteilijana toiminut, luonnontieteilijän ja maantieteilijän koulutuksen saanut Rapinoja kuvaa työskentelyään mieluisaksi tutkimustyöksi, jossa yhdistyy pienviljelijäkodin perintö, akateemiset opinnot, elämäntapa, kenttätyö luonnossa ja intuitio. *”Jokaisen kasvin kanssa pitää tehdä oma tutkimusprosessinsa. Samaa menetelmää ei voi käyttää kahdesti. Kun tiedän miten tämä kasvi haluaa olla ja tunnen sen luonteen, on ilo työskennellä, kun meillä synkkaa.”*

Edellisessä laajassa yksityisnäyttelyssä Kuntsin modernin taiteen museossa (Vaasa 2016) kokoavana teemana oli meri. Nyt tarkastelun keskiössä on metsä, johon Rapinojalla on meren ohella voimakas tunneside, mutta jonka tulevaisuus on uhattu ilmastonmuutoksen, monimuotoisuuden katoamisen, tehometsänhoidon ja talouskasvun vuoksi. Oulun näyttelyn metsäaiheiset videoteokset ovat kaikki uusia, samoin hirviin liittyvät teokset. Mukana on myös tuoreilla teoksilla täydennettyjä installaatioita, kuten eläinten papanoista tehtyjä kattokruunuja Luonnonvalot-sarjasta, Maaäidin arkisto ja Rapinojan kenties tunnetuin ja rakastetuin teossarja, Luonnon Garderobi, joka koostuu pääosin Nykyaiteen museo Kiasmasta lainatusta kokonaisuudesta. Osittain retrospektiivinen näyttely painottuu 2000-luvun tuotantoon, mutta vanhimmat teokset ovat yli 20 vuoden takaa. Näyttelyyn liittyy myös taiteilijan haastattelu kesäkuulta 2018.

”Toivoisin, että näyttelyyn tulijat olisivat sekä näkijöitä että kokijoita, osallisia kokonaisteoksessa”, evästää Anni Rapinoja viitaten muun muassa näyttelyvieraiden mahdollisuuteen levätä säkkituoleissa *”metsässä”* ja joogamatoilla Luonnonvalo-teosten alla.

1. SAMA METSÄ

Teoksessa esiintyy Hailuodossa kuvattu metsä eri vuodenaikoina. Taiteilija on huolissaan metsien avohakkuista, joiden myötä luonnon biodiversiteetti kärsii. Taiteilijan kertoman mukaan Hailuodosta oli vaikea löytää metsää, joka olisi pysynyt koko vuodenvieron samanlaisena, ilman että sitä olisi avohakkuilla muokattu teoksen kuvaamisen aikana.

Ohjeet oppilaille:

- Sulje kännykkä. Asettaudu rauhassa istuskelemaan ja ota oma hiljainen tila. Haasta itsesi olemaan hiljaisuudessa, keskittyneenä itseesi, pelkkään olemiseen.
- Katsele taiteilijan teosta *Sama metsä* ja kuuntele trautoniumilla* tehtyä äänimaisemaa, videolla vaihtuvat vuodenajat (kesto 10min).

Keskustelkaa rauhoittumisen jälkeen yhdessä metsäkokemuksistanne. Onko jollakin oppilaista olemassa mielipaikka, millainen se on? Voiko luonnon korvata videoprojisoinnilla? Onko kokemus sama?

Metsässä olemisen hyvää tekevästä vaikutuksesta on tehty tutkimuksia. Jo 10 minuutin jälkeen verenpaine alkaa laskea ja pulssi tasoittua, 20 minuutin jälkeen mieliala kohoaa, tunnin jälkeen tarkkaavaisuus paranee ja kahden tunnin jälkeen elimistön puolustuskyky paranee. Rakennetun luonnonympäristön esim. puistojen ja viheralueiden terveysvaikutus on heikompi kuin luonnontilassa olevan metsän.

*Trautonium on vanha, Friedrich Trautwein'in vuonna 1929 keksimä elektroninen soitin, jonka ääni tuotetaan painamalla vastuslankaa, joka kulkee metallilevyn päällä. Videoinstallaation äänimaailman on suunnitellut ja säveltänyt Jürgen Hendlmeier.

2.

LUONNON GARDEROBI

Luonnon garderobi -teoksen lähtökohtana ovat käytetyt asusteet, joista taiteilija on ottanut muodon ja mallin teoksiinsa. Hän on luonut teoksensa luonnosta löytyvistä materiaaleista, kuten puolukan lehdistä, jäkälästä tai tupasvillasta.

Katsokaa kenkiä, takkeja, laukkuja ja hattuja. Miten ne sijaitsevat tilassa? Kuvitelkaa, että on ollut jokin tapahtuma, mistä ihmiset ovat yhtäkkiä haihtuneet paikalta, mutta heidän asusteensa ovat jääneet jäljelle. Kaikki niille sijoilleen ja niihin asentoihin, joissa heidän kantajansa ovat olleet.

Ohjeet oppilaille:

- Kirjoita tapahtumista tarina ajalta ennen haihtumista, ennen henkilöiden katoamista. Voitte kuvailla henkilöitä, ja mitä he olivat tekemässä, sekä tapahtumaan liittyviä ääniä ja ympäristöä. Lisäksi voit kertoa ihmisten suhteesta toisiinsa, miten he linkittyivät keskenään tapahtumassa.
- Mikäli ehdit, voit pohtia myös miksi kaikki ihmiset katosivat, mikä sen aiheutti, mitä tapahtui?

3.

MUODOT JA MATERIAALIT

Pitkällä seinällä on sarja Annin Rapinojan eri luonnonmateriaaleista tehtyjä teoksia. Teokset ovat lähtökohdiltaan esimerkiksi siementen poikkileikkauksista, kasvien tai eläinten muodoista sekä materiaalin olemuksen kautta syntyneitä.

Ohjeet oppilaille:

- Tutustu rauhassa pitkällä seinällä oleviin teoksiin. Tutkaile materiaaleja ja niistä rakennettuja muotoja.
- Muistuttavatko ne jotakin? Pystytkö näkemään niissä eläimen jättämän jäljen tai kasvin osan, ehkä poikkileikkauksen tai jotain muuta?
- Kuinka monta erilaista materiaalia löydät? Kuinka monta tunnistat? Ota tämän jälkeen takanasi olevalta tasolta teoslista käteesi ja tutki arvasitko oikein.
- Valitse jokin kasvi (voit ottaa halutessasi mallia netistä esim. <http://www.luontoportti.com/suomi/fi/>).
- Piirrä monisteen ensimmäiseen ruutuun kasvi mahdollisimman tarkasti. Toiseen ruutuun pyri pelkistämään ja yksinkertaistamaan kasvipiirrostaasi. Kolmanteen ruutuun suunnittele tästä pelkistetyistä kasvista merkki, symboli, eli vie kuvaasi yhä abstraktimpaan suuntaan.

4. KODITTOMIEN KASSI

Teoksessa *Kodittomien kassi* häärvävät muurahaiset – keväällä meno on vilkasta, kesällä ne rakentavat pesää ja syksyllä toiminta hidastuu. Kurkkaa varovasti kassiin ja katso videolta muurahaisten puuhailua.

Muurahaispesiä uhkaavat metsien avohakkuut, kun tilalle nousevissa talousmetsissä biodiversiteetti (luonnon monimuotoisuus) heikkenee. Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen on asiantuntijoiden mukaan yksi suurimpia ihmiskunnan tulevaisuutta uhkaavia tekijöitä.

Ohjeet oppilaille:

- Keskustelkaa ryhmässä, mitkä asiat teitä huolestuttavat ympäristön tilassa? Entä mitkä asiat ovat hyvin? Missä asioissa on edistytty tai tehty parannuksia? Kirjaa keskustelun jälkeen lapulle 3 mielestäsi tärkeintä keskustelussanne esiin nousutta asiaa.
- Tutki varovasti seinään kiinnitettyjä punkkeja suurennuslaseilla.
- Löydätkö suurimman ja pienimmän punkin? Entä löydätkö punkin, jolla on ihokarva yhä kiinni jalassaan? Palauta suurennuslasi takaisin telineeseen.
- Onko sinulla punkkikokemuksia tai oletko kuullut tarinoita punkeista? Jakakaa ryhmässä muutama punkkitarina.

2. LUONNON GARDEROBI

3. MUODOT JA MATERIAALIT – kasvista symboliksi

--	--	--

4. HUOLEN AIHEITA YMPÄRISTÖSTÄ

--